

OBSAH

Úvod	5
1. Souvislosti stáří a spirituality v českém kulturním a společenském prostředí	15
1.1 Výzkumné pole, konceptualizace, metoda.	22
1.1.1 Základní rámec výzkumu a jeho cíle	22
1.1.2 Povaha dat a jejich analýza	24
1.1.3 Etika výzkumu.	29
1.1.4 Reflexe kvality výzkumu a jeho limitů	33
1.2 Zjištění	34
1.2.1 Individuální konstrukce stáří (VO1)	34
1.2.2 Individuální konstrukce spiritualit (VO2)	47
1.2.3 Vzájemný vztah spiritualit a stáří jako ko-rezonance (VO3).	54
1.2.4 Faktory ovlivňující komunikaci (VO4)	57
1.2.5 Identifikované spirituální intervence	67
1.3 Shrnutí a interpretace	69
1.4 Pro další čtení: aneb důležitá zjištění pro praktickou realizaci sociální práce	75
2. Jak pracovat se spiritualitou v sociální práci se seniory .	83
2.1 Kontexty spirituálních intervencí.	84
2.1.1 Spiritualita v životě člověka	84
2.1.2 Spiritualita v kontextu křesťanské teologie.	89
2.1.3 Spiritualita v kontextu náboženství.	91
2.1.4 Vliv vlastní víry a nevíry na spirituální mapování a intervence.	94
2.1.5 Je rozhodnutí o práci se spiritualitou vždy na klientovi?	97
2.2 Spiritualita v procesu posouzení nebo mapování	99
2.2.1 Mapování spirituality – základní vymezení	100

2.2.2 První prostor pro mapování	103
2.2.3 Implicitní spirituální posouzení	108
2.2.4 Rozpoznání spirituálních potřeb	111
2.2.5 Explicitní spirituální posouzení	113
2.2.6 Vybrané kvantitativní nástroje posouzení spirituality jako alternativa k mapování spirituality v dialogu	119
2.3 Spiritualita v průběhu další spolupráce	122
2.3.1 Spirituálně laděné intervence – základní vymezení.	123
2.3.2 První duchovní pomoc	124
2.3.3 Aplikace spirituálně laděných intervencí v sociální práci	128
2.3.4 Skupinové, komunitní a organizační aspekty spirituálních intervencí	134
2.4 Od spirituálně senzitivní sociální práce k delegaci klienta na pastorační profese	136
2.4.1 Delegace v rámci spirituálně senzitivní sociální práce	138
2.4.1.1 Pastore a spirituální péče v týmu	139
2.4.1.2 Pastore a spirituální péče zajišťovaná externě.	140
2.4.1.3 Kdy je delegace vhodná v případě spirituálně senzitivní sociální práce	143
2.4.2 Mnohost a různost v pastore a spirituální péči	150
2.4.2.1 Pastore nebo spirituální péče?.	151
2.4.2.2 Pastore a její různá pojetí	153
2.4.2.3 Princip graduality.	159
2.4.3 Delegace klienta na pastorační profese a podmínky pro její využití	161
2.4.3.1 Konfesní souvislosti a specifika	162
2.4.3.2 Podmínky na straně církví a pastoračních profesí	168
2.4.4 Pastorační a spirituální péče určená pomáhajícím	170
3. Historické kontexty spirituality v sociální práci	173
3.1 Historický kontext spirituality v českém prostředí.	174
3.1.1 Dostižení postsekularitou	175
3.1.2 Neúspěšná misie vědeckého ateismu	179
3.1.3 Nové Československo – předjezdec evropské sekularizace.	182
3.1.4 Kořeny sekularizace v hlubších vrstvách českých dějin.	185

3.2 Historie potkávání spirituality a profesionality v sociální práci . . .	186
3.2.1 Angloamerická historie vztahu spirituality a profesionality . . .	188
3.2.2 Několik poznámek k českému kontextu vztahu spirituality a profesionality v sociální práci	202
4. Pokoušení spiritualitou a některé zamlčené předpoklady	214
4.1 Pokoušení první: Spiritualita jako cokoliv, co se zrovna hodí (IKEA spiritualita)	217
4.2 Pokoušení druhé: Spiritualita jako projekt, který senior nemůže odmítnout (Spiritualita jako nová aktivita a <i>pneumoc</i>) . . .	223
4.3 Pokoušení třetí: Svoboda nebo bezpečí	234
4.4 Pokoušení čtvrté: Spiritualita jako kompetitivní výhoda	238
4.4.1 Holistická kompetitivní výhoda a její rizika	240
4.4.2 Ekonomická kompetitivní výhoda a její rizika	246
Seznam použitých zdrojů	251
Přílohy	275
Příloha 1 – Základní rozvaha návaznosti jednotlivých částí výzkumu a výzkumné schéma	276
Příloha 2 – Operacionalizace individuálních rozhovorů	284
Příloha 3 – Operacionalizace focus groups	288
Příloha 4 – Operacionalizace individuálních rozhovorů s pečujícími . .	290
Příloha 5 – Proces kódování a následné analýzy dat	291
Příloha 6 – Seznam aplikačních garantů	294
Příloha 7 – Možný nástroj mapování ko-rezonance spirituality v životní historii klienta	295
Medailonky autorů	299
Věcný rejstřík vybraných pojmů	301
Seznam tabulek, obrázků a grafů.	307